

PROLJETNI POŽARI

POVIJEST SE PONAVALJA

DOGAĐAJU li se požari raslinja ove godine rjeđe ili češće nego prethodnih, najčešće je novinarsko pitanje u ove proljetne dane. Kratko razmišljajući o odgovoru svaki put se zbunim jednostavnošću pitanja, a presloženoj temi za kratak i jednoznačan odgovor. Naime, brojne aktivnosti kojima se bavimo tijekom godine odnose se upravo na smanjenje broja požara na otvorenom. U zadnjih nekoliko godina zakonska materija koja uređuje ovo područje značajno se promijenila, a iz nje se da zaključiti da ju je pisala stručna zajednica, jer sagledava i obuhvaća sve oblike prihvatljivog ponašanja, ali i sankcioniranja nepoželjnog. Na lokalnoj i regionalnoj razini također se promijenilo puno toga. Niti na toj razini stručnjaci ne miruju, pa odluke i uredbe koje pobliže uređuju ovo područje nastaju velikom brzinom. Odgovornost za okoliš čini mi se uvezenom vrijednosti, a administriranje vlasti na svim razinama prevelikim, i možda ne uvijek, efikasnim poslom.

Pa ipak s godinama iskustva u dočekivanju proljetnih i jesenskih požara na otvorenom, zaključio sam da najvažniju ulogu u njihovom broju imaju vremenske prilike. Kad godina započne bez snijega i puno padalina, požari na otvorenom nastaju velikom brzinom, a samo o konfiguraciji tla, prostornoj uređenosti i količini raslinja ovisi kakve će dimenzije požar dostići te zakomplicirati život svima koji se nađu u njegovoj blizini. Ne pomaže tu puno niti činjenica da su vatrogasci spremniji i bolje organizirani nego prije, kao ni to da su policijski službenici i šumarski te poljoprivredni inspektori sve radikalniji u pokretanju sankcija za neodgovorne počinitelje paleži. Aktivnosti na čišćenju suhe trave i biljnog otpada na poljoprivrednom i šumskom zemljištu toliko su brojne da ih je nemoguće kontrolirati represivnim snagama, pa se na kraju sve svodi na molbe i apele upozorava-

jućih poruka koje sluša i gleda ona skupina ljudi koji nemaju ovakvih aktivnosti na otvorenom. Oni gledaju televiziju i slušaju radio. Ostali pale vatru. Sve ovo proleti mi u glavi pa uslijedi moj odgovor: *Požara ima dosta, a mi ćemo ih, nadam se, sve pogasiti.*

Tekst: Boris Banjan, dipl.ing.

VELIKI POŽAR U KOPAČKOME RITU

Ovih dana ponavlja se povijest. Prvo je krenulo tridesetak požara na manjim površinama, a onda po zakonu velikih brojeva, jedan veliki. On se dogodio 12. ožujka 2014. godine u parku prirode Kopački rit, točnije u njegovom ekonomskom dijelu u podnožju uzvisine na kojoj se nalazi naselje Vardarac. Na rubovima ekonomskog dijela parka nalazi se nekoliko manjih naselja s autohtonim stanovništvom koje se tradicionalno bavi uzgojem trske za gospodarske potrebe. Točnije, oni je beru s područja koje je od tvrtke Belje otkupila jedna privatna tvrtka iz Orahovice. Da bi trska bila kvalitetna mora se ukloniti stara i suha, a to se naravno najlakše radi paljenjem. I tako, požar je krenuo na zapadnoj strani u ekonomskom dijelu, ali nošen snažnim jugozapadnim vjetrovom vrlo brzo krenuo u pravcu zaštićenog dijela parka. Za požar smo saznali od mještana Vardarca i prema njemu odmah uputili dio snaga dežurne smjene JPVP grada Osijeka. Istovremeno su podignuta i lokalna dobrovoljna vatrogasna društva Bilje i Vardarac. Do dolaska domicilnih snaga vatrogasci iz JPVP su se dobro preznojili hvatajući vrlo dinamičan i nemiran požar. Njegova je brzina ponekad toliko velika da ga ni trčeci ne možete sustići,

a nestabilan vjetar mijenjajući smjer i jačinu daje požaru prostora da se širi istovremeno na više strana. Poučeni iskustvom iz prethodnih godina znamo da je lijek za ovakve požare samo brzina kojom ga gasimo. Tu je svaka sekunda presudna. Kad mislite da ste uhvatili sve

rubove njegove fronte širenja, on se ponovno razgori i za nekoliko minuta pruži u dužini više stotina metara. U toj borbi pomažu nam i pristigli vatrogasci iz obližnjih dobrovoljnih društava i tada prognoza širenja požara postaje puno povoljnija. Ipak, gašenje je potrajalo sljedeća tri sata. Na brzinu gašenja veoma je utjecalo i to što je cijeli ekonomski dio parka prirode premrežen kanalima koji su u ovo doba godine puni vode. To je znatno otežavalo vatrogascima unošenje tehnike u prostor parka, ali i kretanje vatrogasaca. Posebno je neugodan osjećaj kad se nalazite u gustom šašu, čujete pucketanje vatre oko vas, a noge su vam u vodi. No to su ljepote gašenja požara u našim krajevima. Uspjeh na kraju nije izostao, vatra je zaustavljena u ekonom-

skom dijelu parka iako s ukupno opožarenih 2.500 m². Zanimljivo je i to da su unatoč pravno uređenoj zakonskoj regulativi, te jasno podijeljenim ulogama u gašenju, rendžeri iz parka odradili ulogu gledatelja kao i nebrojeno puta do sada. No, odgovornost se tu širi i na zakupce ekonomskog dijela parka kao i udrugu lovaca koja na tom prostoru ima svoj interes.

Ipak, kao i uvijek do sad, vatrogasci posao obave najbolje što mogu, a priče o promjenama uvjeta ekonomske eksploatacije parka prirode kao i načina skrbi nadležnih o prostoru ostaju samo priče koje će na realizaciju još pričekati.

Pa kako me onda ne bi zbunilo pitanje o učestalosti požara na otvorenom.

Najveći požar u Osječko-baranjskoj županiji ove godine dogodio se 12. ožujka 2014. kada je opožareno 2500 m²